

การพัฒนาพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรม
ท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี โรงเรียนบ้านโคกตูม
Development of Preschool Children's Interaction Behaviors Through Lopburi Province's
Local Culture Drama Activities, Bankhoktoom School

ศิริภรณ์ อมรรัตนชัย* อัญชลี ไสยวรรณ** และ เบญจวรรณ ศรีมารุต***

นักศึกษาหลักสูตรตรศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร**

อาจารย์ประจำวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร***

Siriporn Amornrattachai* Unchalee Saiyawan** and Benjawan Srimarut***

Graduate Student of Master Degree Program in Early Childhood Education,

Faculty of Education, Phranakhon Rajabhat University*

Assistant Professor Dr., College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University**

Lecture of College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University***

Corresponding author E-mail: jeabsinghapun@gmail.com

(Received: March 11, 2023; Revised: March 28, 2023; Accepted: April 07, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี และ 2) ศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านโคกตูม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี จำนวน 32 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบบการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 20 คน การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบเชิงทดลอง โดยใช้แผนการทดลองแบบอนุกรมเวลากลุ่มเดียว ระยะเวลาในการทดลอง 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ วันละ 30 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี มีค่าความสอดคล้องที่ 0.67 – 1.00 และแบบสังเกตพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.81 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรีสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ และ 2) พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น

คำสำคัญ: พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์, กิจกรรมละครวัฒนธรรมท้องถิ่น, เด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were to: 1) compare preschool children's interaction behaviours before and during Lopburi province's local cultural drama activities; and 2) study the changing trends of preschool children's interaction behaviours during Lopburi province's local cultural drama activities. The population used in this research were 32 preschool children, boys and girls, aged between 4-5 years, who studied in Kindergarten Year 2 in the first semester of the academic year 2022 at Bankhoktoom School, Mueang District, Lopburi province. Twenty preschoolers were picked from the population by the researcher using a simple random sampling method. This was experimental research with a one-group time-series design. The experiment took 9 weeks, 3 days a week on Monday, Tuesday, and Wednesday, with 30 minutes each. The research instruments were lesson plans of Lopburi province's local culture drama activities with the IOC between .67 and 1.00. and preschool children's interaction behaviours observation form with the reliability at .81. The statistics used to analyse the data were mean, standard deviation, and repeated measures ANOVA.

The research findings revealed that: 1) preschool children's interaction behaviours during participation in the Lopburi Province's local culture drama activities were higher than before the experiment at the statistical significance level of .05. This indicated that the mean of preschool children's interaction behaviours differed by at least 1 pair, and 2) the changing trend of preschool children's interaction behaviours had increasingly changed during participation in Lopburi province's local cultural drama activities.

Keywords: Interaction Behaviors, Local Cultural Drama Activities, Preschool Children

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พฤติกรรมการณ์มีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เด็กที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีทำให้ได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ทางสังคม และจะรู้สึว่าการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ดีเกิดความสุข ทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้วยตนเองและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในกิจกรรมทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 การจัดประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสมิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เด็กจะเรียนรู้การปรับตัวทางสังคมกับผู้อื่น ทำให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และส่วนหนึ่งของการกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย อายุ 4 - 5 ปี คือ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ในการเล่นร่วมกับเพื่อน การทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม หรือการทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย การยืนหยัด ทอดนุ้ยกับผู้อื่นและบุคคลที่คุ้นเคย ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ควรพัฒนาให้เหมาะสมตามวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนั้น ประสบการณ์ที่ส่งเสริมพฤติกรรมการณ์มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ช่วยให้เด็กเรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในชีวิตจริง และช่วยสร้างลักษณะนิสัยทางสังคมที่ดีติดตัวซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ช่วยสนับสนุนให้เด็กเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม

สภาพปัญหาในปัจจุบัน การพัฒนาด้านพฤติกรรมการณ์มีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยได้รับความสนใจมากขึ้น เนื่องจากสภาพสังคมที่มีความก้าวหน้าทางวิชาการ เทคโนโลยี ความรู้และการสื่อสารที่พัฒนาและเติบโตอย่างรวดเร็ว

จึงส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนจำนวนมากในสังคม เด็กส่วนใหญ่เติบโตมาอย่างโดดเดี่ยว มีโทรศัพท์และคอมพิวเตอร์เป็นเพื่อน เด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาดีขึ้นจากการที่ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยีใหม่ ๆ แต่การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันลดน้อยลงไป ซึ่งวิไลวรรณ ปันวัง (2558) ให้ความเห็นว่า เด็กไม่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ชอบเล่นหรือชอบอยู่คนเดียว มีลักษณะนิสัยยึดตัวเองเป็นสำคัญ ดังนั้น จากความสำคัญและสภาพทางสังคมที่เกิดขึ้น ทำให้คณะกรรมการฝ่ายบริหารงานวิชาการเห็นความสำคัญของการพัฒนาพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย จึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมพฤติกรรม การมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้สูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา สอดคล้องกับข้อเสนอแนะ จากการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาระดับปฐมวัยเพื่อการพัฒนา คือ ครูควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคม ส่งเสริมพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นให้มากขึ้น (โรงเรียนบ้านโคกตูม, 2563) สาเหตุของสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษา พบว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนของผู้วิจัย มีสาเหตุมาจากการจัดกิจกรรมของครูปฐมวัยที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมแบบรวมกลุ่มค่อนข้างน้อย ครูจะเป็นผู้ชี้แนะให้เด็กทำตาม ดังนั้น ครูควรทดลองใช้นวัตกรรมหรือวิธีการสอนรูปแบบใหม่ที่ส่งเสริมเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าวิธีการสอนรูปแบบการสอนใหม่ ๆ ที่ทำให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ด้วยความสนุกสนาน มีความสุข และมีความทันสมัย เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ อาทิ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY และการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธเนษฐ ก้อนกัน (2562) พบว่า เด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนได้สูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์ของเด็กวัยอนุบาล แต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กลงมือปฏิบัติร่วมกับเพื่อน ๆ เช่น การสร้างกลุ่มเพื่อน เป็นต้น นอกจากนี้ การเรียนรู้ผ่านการเล่น ส่งผลต่อการพัฒนาการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย อาทิ ผลงานวิจัยของ เยาวนุช ทานาม (2557) พบว่า หลังการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย มีคะแนนทักษะทางสังคมรายด้าน คือ ด้านการทำงานเป็นกลุ่ม ด้านการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น และโดยรวม ทุกด้านสูงขึ้นอย่างชัดเจน ดังนั้น การพัฒนาพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย สามารถส่งเสริมได้จากกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติเหมาะสมกับวัย เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็กอยู่ร่วมกับผู้อื่นและเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมได้อย่างมีความสุขซึ่ง พัทธรา พานทองรักษ์ (2559) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมละครเป็นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก เช่น การทำงานร่วมกัน การสื่อสารที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก พฤติกรรมของผู้ที่ร่วมแสดงและผู้ชม สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ สุริยาพร ทิพย์มงคล (2563) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมละครเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย การสนับสนุนหรือกระตุ้นเด็ก เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ถ้าเด็กได้ร่วมแสดงละครเกี่ยวกับเนื้อหาอย่างไร เด็กจะจำได้แม่นยำ เพราะเด็กได้เรียนรู้จากการกระทำของตัวเอง ละครทำให้การเรียนรู้ น่าสนใจและสนุกสนาน ผู้เรียนสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับเหตุการณ์ ตัวละครจึงจะแสดงออกได้ ต้องมีท่าทางให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระ เคลื่อนไหวตามคำสั่ง มีการฝึกการรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ต้องมีเรื่องราว ลักษณะนิสัยของตัวละคร มีการใช้ถ้อยคำสนทนา มีบทสนทนา มีการสร้างบรรยากาศรอบ ๆ ที่เกี่ยวกับตัวละคร มีบทสรุปและแนวคิดที่ได้จากการแสดงละคร

การจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี เป็นการจัดสภาพการณ์ให้เด็กได้ร่วมกันแสดงออกทางความคิด การพูด การแสดงท่าทาง เลียนแบบเรื่องราวของประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี แต่ละประเพณีมีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของบุคคล ความเชื่อ เหตุการณ์สำคัญ อาหารการกิน และการละเล่นพื้นบ้านที่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน เกิดพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี และหลักสูตร

สถานศึกษามุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้เรื่องราวใกล้ตัว คือ บุคคล สถานที่ วัฒนธรรมรอบตัว เป็นเรื่องราวที่เด็กพอมีประสบการณ์เดิมอยู่บ้าง ผู้วิจัยจึงสนใจนำวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี มาเป็นเครื่องมือร่วมกับการจัดกิจกรรมละครด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะนำการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี มาส่งเสริมพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย และจากการศึกษา พบว่า ยังไม่มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี ซึ่งสอดคล้องกับการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกตูม ผลการวิจัยอาจเป็นแนวทางให้สถานศึกษาอื่น ๆ นำไปพัฒนาเด็กต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี

2.2 เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 4 - 5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านโคกตูม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี จำนวนทั้งหมด 32 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 4 - 5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านโคกตูม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 20 คน

3.2 ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาวิจัย ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เป็นระยะเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ วันละ 30 นาที

3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี

3.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยกับผู้ใหญ่ ได้แก่ พุดคุยถามตอบกับผู้ใหญ่ มีส่วนร่วมกับผู้ใหญ่ในการตัดสินใจ แสดงความเห็นของตนกับผู้ใหญ่ และถ่ายทอดข้อความที่ได้รับจากผู้ใหญ่ไปยังเพื่อนได้ถูกต้อง 2) พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยกับเพื่อน ได้แก่ แสดงความสนใจฟังเพื่อน แสดงความคิดเห็นของตนร่วมกับเพื่อน ช่วยเหลือเพื่อน และร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนกิจกรรมนั้นแล้วเสร็จ

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 แผนการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัย ได้ศึกษาแผนการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี และนำแผนการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี ที่ได้สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อประเมินค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง เท่ากับ 0.67 – 1.00

3.4.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัย ได้ศึกษาแบบสังเกตพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย และนำแบบสังเกตพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 – 1.00

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง บันทึกพฤติกรรมโดยการบันทึกวิดีโอ และบันทึกการประเมินพฤติกรรมด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย จากการจัดกิจกรรมแบบปกติ เพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้าน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ

3.5.2 เก็บข้อมูลระหว่างการทดลอง ทำการบันทึกพฤติกรรมโดยใช้การบันทึกวิดีโอ และบันทึกการประเมินพฤติกรรมด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย จากการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี เก็บข้อมูลสัปดาห์เว้นสัปดาห์ รวมเป็นจำนวน 5 สัปดาห์ ได้แก่ สัปดาห์ที่ 1, 3, 5, 7, และ 9 สัปดาห์ละ 3 วัน

3.5.3 เมื่อทำการทดลองครบ 9 สัปดาห์ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ไปทำการวิเคราะห์ผลทางสถิติ

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 หาสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและระหว่างทำการทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้การคำนวณในโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.6.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบแต่ละช่วงเวลาโดยใช้ เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและระหว่างการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One – way Repeated Measures ANOVA)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและระหว่างการทดลอง โดยใช้การจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยก่อน และระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยก่อน และระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี

พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์	ก่อนจัดกิจกรรม	ระหว่างจัดกิจกรรม				
		สัปดาห์ที่ 1	สัปดาห์ที่ 3	สัปดาห์ที่ 5	สัปดาห์ที่ 7	สัปดาห์ที่ 9
$\bar{x}$	3.45	4.26	4.40	4.65	4.75	5.32
S.D.	0.54	0.54	0.59	0.53	0.42	0.55

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน คือ ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัด กิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยแยกรายด้าน ก่อนและระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี

พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์		ก่อนจัดกิจกรรม	ระหว่างจัดกิจกรรม				
			สัปดาห์ที่ 1	สัปดาห์ที่ 3	สัปดาห์ที่ 5	สัปดาห์ที่ 7	สัปดาห์ที่ 9
ด้านที่ 1 พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยกับผู้ใหญ่	$\bar{x}$ S.D.	1.58 0.34	1.92 0.36	2.07 0.33	2.11 0.27	2.20 0.21	2.51 0.42
ด้านที่ 2 พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยกับเพื่อน	$\bar{x}$ S.D.	1.87 0.22	2.33 0.26	2.48 0.31	2.54 0.29	2.55 0.27	2.81 0.17

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย แยกรายด้าน แตกต่างกัน คือ ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี

วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยครั้งนี้ ได้นำคะแนนพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยรวมทั้งฉบับของเด็กปฐมวัยก่อน และระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ช่วงสัปดาห์ที่ 1, 3, 5, 7 และ 9 มาวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลปรากฏดังตารางที่ 3

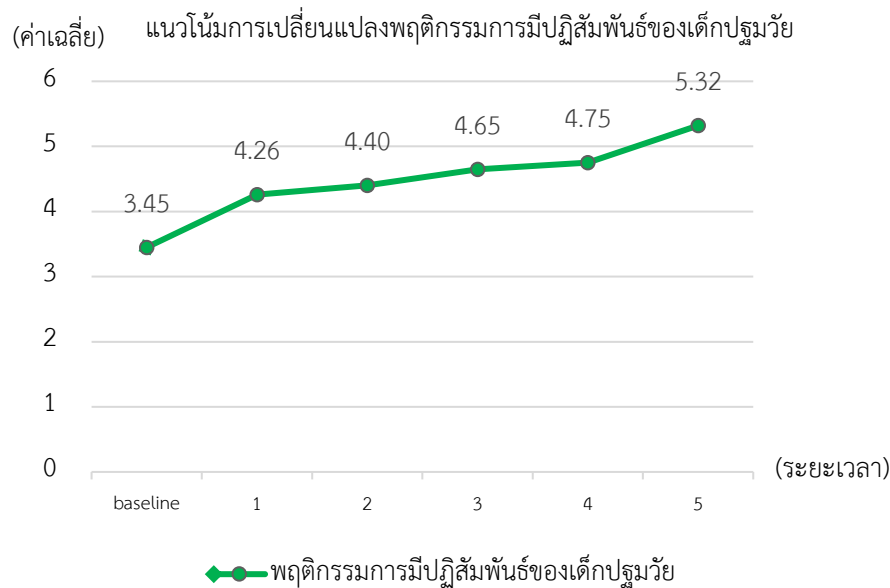
ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย

แหล่ง	SS	Df	MS	F	Sig
ระหว่างเงื่อนไข	2405.044	1	2405.044	1755.669	.000
ความคลาเคลื่อน	26.028	19	1.370		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 3 ปรากฏว่า พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยก่อน และระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี พบว่า ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ของพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยก่อน และระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี

4.2 ผลจากการที่ผู้วิจัยศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น ผลการวิเคราะห์ตามภาพที่ 1 ปรากฏว่า พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นตลอดระยะเวลา 5 สัปดาห์ เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี ผลปรากฏดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 เส้นภาพแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย

หมายเหตุ: Baseline หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานก่อนการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี

5. สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยก่อน และระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี และศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยก่อน และระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยสามารถส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้จากการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี เป็นการจัดสภาพการณ์ให้เด็กได้ร่วมกันแสดงออกทางความคิด การพูด การแสดงท่าทาง เลียนแบบเรื่องราวของประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี แต่ละประเพณี มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของบุคคล ความเชื่อ เหตุการณ์สำคัญ อาหารการกิน และการละเล่นพื้นบ้าน ที่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน เกิดพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี และหลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้เรื่องราวใกล้ตัว คือ บุคคล สถานที่ วัฒนธรรมรอบตัว เป็นเรื่องราวที่เด็กพอมีประสบการณ์เดิมอยู่บ้าง การจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2563) ได้อธิบายว่า การแสดงละครเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนแสดงละครซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหาและบทละครที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตขึ้นมาและสามารถทำให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชมเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องนั้นได้นาน ช่วยให้เด็กได้เห็นภาพของเรื่องราวที่ต้องการเรียนรู้ ประจักษ์ชัดด้วยตาตนเอง ช่วยทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ขั้นตอนสำคัญของการจัดกิจกรรม 1) ผู้สอน ผู้เรียนเตรียมบทละคร 2) ผู้เรียนศึกษาบทละครและเลือก

(หรือผู้สอนกำหนด) บทบาทที่จะแสดง 3) ผู้เรียนศึกษาบทที่จะแสดงและซ้อมการแสดง ผู้สอนให้คำแนะนำในการแสดง แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ชม 4) ผู้สอนและผู้เรียนจัดเตรียมวัสดุสำหรับการแสดง เช่น เครื่องแต่งกาย ฉาก และเฟอร์นิเจอร์ ฯลฯ 5) ผู้เรียนแสดงหรือขมละคร และ 6) ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงของผู้เล่น เรื่องราวหรือเนื้อหาการแสดง

สรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการแสดงละคร และผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ให้ความสำคัญเรื่องแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี ควรจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข เด็กได้เรียนรู้ การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุริยาพร ทิพย์มงคล (2563) พบว่า การจัดกิจกรรมละครเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ตส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัย และอธิบายว่า เป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย การสนับสนุนหรือกระตุ้นเด็ก เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ถ้าเด็กได้ร่วมแสดงละครเกี่ยวกับเนื้อหาอย่างไร เด็กจะจำได้แม่นยำ เพราะเด็กได้เรียนรู้จากการกระทำของตัวเอง ละครทำให้การเรียนรู้สนุกสนาน ผู้เรียนสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับเหตุการณ์ และตัวละครจึงจะแสดงออกได้ต้องมีท่าทางให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระ และเคลื่อนไหวตามคำสั่ง มีการฝึกการรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ต้องมีเรื่องราวและลักษณะนิสัยของตัวละคร มีการใช้ถ้อยคำสนทนา มีบทสนทนา มีการสร้างบรรยากาศรอบ ๆ ที่เกี่ยวกับตัวละคร มีบทสรุปและแนวคิดที่ได้จากการแสดงละคร

5.2 ศึกษาแนวโน้มนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัย พบว่า แนวโน้มนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรีมีแนวโน้มนการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ครั้งที่ 1 ถึง 5 มีแนวโน้มนการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นตลอดระยะเวลา 5 ครั้ง และพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 2 ด้าน 1) พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยกับผู้ใหญ่ และ 2) พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยกับเพื่อน ผลการวิจัย พบว่า ระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยทั้ง 2 ด้าน มีแนวโน้มนการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น เนื่องจากการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรี เป็นการจัดสภาพการณ์ให้เด็กได้ร่วมกันแสดงออกทางความคิด การพูด การแสดงท่าทางเลียนแบบเรื่องราว ของประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรีแต่ละประเพณี มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของบุคคล ความเชื่อ เหตุการณ์สำคัญ อาหารการกิน และการละเล่นพื้นบ้าน ที่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา เปิดโอกาส ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน เกิดพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี และหลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้เรื่องราวใกล้ตัว คือ บุคคล สถานที่ และวัฒนธรรมรอบตัว สอดคล้องกับทฤษฎีวิวกอทสกี (Vygotsky, 1967 อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2564) ที่เน้นความสำคัญของสังคมและวัฒนธรรมต่อการเรียนรู้ ถือว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ (พ่อ แม่ หรือครู) และเพื่อนในขณะที่เด็กอยู่ในสภาพสังคม พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญ ต่อการเสริมต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ สภาพการเรียนรู้ของเด็ก (The Zone of Proximal Development) คือ ระยะห่างระหว่างสิ่งที่เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเองตามลำพัง กับ การที่เด็กสามารถทำได้โดยการช่วยเหลือจากผู้ที่มีทักษะและประสบการณ์มากกว่าตน อาจเป็นผู้ใหญ่ หรือเด็กคนอื่น หรือเพื่อน เด็ก เกิดความรู้ มีความสามารถเพิ่มขึ้นเมื่อได้รับความช่วยเหลือจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และเพื่อน เรียกความช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อนว่า “Scaffolding” คือ “การเสริมต่อการเรียนรู้” เพื่อให้สภาวะการเรียนรู้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ (สุโขทัยธรรมาธิราช, 2560) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กล่าวว่า พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางสังคม สภาพที่พึงประสงค์ เด็กปฐมวัย อายุ 4 - 5 ปี แสดงพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น คือ การเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อน เป็นกลุ่ม การยิ้ม ทักทาย หรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคย

ได้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และพัฒนาการด้านสังคมสมรรถนะที่เด็กปฐมวัย สามารถแสดงพฤติกรรมให้สังเกตได้ คือ การแสดงพฤติกรรม ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการแสดงความสามารถทางสังคมเชิงบวกกับเพื่อนเด็กด้วยกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) การวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รุ่งนภา คำไพ (2564) ได้วิจัย การพัฒนาทักษะทางสังคม โดยใช้กิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติของผู้เรียนระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะทางสังคม ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและทักษะทางสังคม ด้านการมีส่วนร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 สื่อ-อุปกรณ์ ฉากที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมละครจะต้องมีความหลากหลาย มีสีสันสดใสสามารถกระตุ้นความสนใจของเด็กให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิดความรู้สึกลอยากรู้ ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมละครในแต่ละครั้ง จะต้องเตรียมสื่อให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

6.1.2 ในการจัดกิจกรรมละคร เด็กทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการแสดง โดยการสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปเรื่อย ๆ ในการแสดงแต่ละเรื่องโดยไม่ยึดติดว่าเด็กทุกคนจะต้องแสดงออกมาได้ดี หรือเลือกเฉพาะเด็กที่แสดงได้ดีเท่านั้น

6.1.3 บรรยายภาคในการจัดกิจกรรมละครจะต้องผ่อนคลาย ไม่เป็นการกระตุ้นเด็กมากเกินไป เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และกล้าตัดสินใจเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในตัวของเด็ก

6.1.4 ครูผู้สอน ควรคำนึงถึงเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม ยืดหยุ่นเวลาตามความสนใจของเด็ก

6.1.5 ครูจะต้องให้การเสริมแรงทางบวกกับเด็กที่ยังไม่กล้าแสดงพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์/ด้วยการกระตุ้นพูดชื่นชม เชิญชวนเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ หรือให้เพื่อนพูดให้ทำกิจกรรมร่วมกัน

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 การจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย

6.2.2 การจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

6.2.3 การพัฒนาพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้การเรียนรู้จาก

ทัศน์เป็นฐาน

6.2.4 การพัฒนาพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้

วรรณกรรมเป็นฐาน

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ทิตนา แคมมณี. (2563). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 24).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธเนษฐ ก้อนกัน. (2562). *กรณีศึกษาการส่งเสริมทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ของเด็กวัยอนุบาล*.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 16(72), 183-190. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/article/view/85359>

- พัชรา พานทองรักษ์. (2559). ผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคละครเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของ
เด็กปฐมวัย (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช. (2560). การจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย. เอกสารชุดวิชาการจัดการศึกษา
และหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- เยาวนุช ทานาม. (2557). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย
(ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- รุ่งนภา คำไพ. (2564). การพัฒนาทักษะทางสังคม โดยใช้กิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติของผู้เรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2
โรงเรียนสาธิตสาธิตศึกษา. วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 5(2), 127-135.
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Patanasilpa/issue/view/17345>
- โรงเรียนบ้านโคกตูม. (2563). เอกสารรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2563.
ลพบุรี: โรงเรียนบ้านโคกตูม.
- วิไลวรรณ ปันวัง. (2558). ผลการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารพื้นบ้านภาคเหนือที่มีต่อมนุษยสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย
(วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). แนวแนะวิธีการเลี้ยงดู ดูแลและการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามสมรรถนะ
เพื่อเพิ่มคุณภาพเด็กตามวัย 0 - 5 ปี. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2564). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยาพร ทิพย์มงคล. (2563). การพัฒนาพฤติกรรมความรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครเกี่ยวกับ
วัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.